

წა სოვანე შამასკელი

ჟისხამა წმიდისა სოვანე ოქროპირისა*

აჭმდა სადმე, უჭმდა, ჟ სოვანე ყოვლად ოქროო, შესხმათა შენტა შეხებად მეცადინსა ოქროასა ენასა ნილკეთილხუდომითა აღმოთქუმით დინებად სიტყუათა ოქრო ნაკადულთაჲ. ლარნა ვინაფთგან ამისთუს შენივე ჳმაჲ საჭმარ არს, რამეთუ მხოლოდ შენ თვთმცა ძლივ მიემთხვე ღირსებით ქებასა თავისა თუსისასა; და ესე ან უფროდსლა. ჟამეთუ ქუეყანასა ზედა რად იყავ პირველ სოფლით განსლვისა და საფარველად წარმატებათა ნინა-შესავალთა შინა სიტყუსათა შემასმენელ იყავი თავისა თუსისა. ჟამეთუ დაეფარვიან ვითამე ბრძენთა თავთა თუსთა წარმართებანი, რაფთა არა წარრლუნას ყოფად საგონებელ ყოფამან.

წინაფთგან უკუჭ მშობელთადაცა საყუარელ არიან შვილთა ბრგუნვილებანი და იმრთისადა ორნი მწულილნი უსაყუარელეს მდიდართა ნაყოფთ შემწირველობისა არა ძალისა, არამედ გულს-მოდგინებისა ესრეთ სჯითა, ამას თანა და ბრძანებადაცა იმრთის-მოყუარისა კაცისაჲ არა განსაგდებელ არს, რომელი-იგი ჩუენდა საკრძალავ არს და მადლთა დიდთა თანამდებ-მყოფელ ჩუენდა, შევეხები სიტყუსა არავე ურცხვნობით, არცა თვნიერ ძრწოლისა, არამედ შევიწრდებოდი რად შიშითა, განვერცნები სიყუარულითა და შენდა შენთა საღმრთოთა და სამდღელოთავე სწავლათა შევსწირავ მწუჭრვალნანილებსა.

ჴოლო არს ჩემდა ესევეითარისა პირისა აღმღებელისა, მახლობელ თუ ვიპოო ღირსებისა, არა მცირე ქებაჲ. შა უკუეთუ დავაკლდე მისგან, რომლისა არაშემთხვევაჲ უმჯობეს, გარნა შეუძლებელვე არს შენდობა, რომელი სამართალ არს შევრდომილისათუს. წრამედ მომეც მე ცეცხლმბერველი მადლი სულისაჲ, რამეთუ შენცა იპოვე სირ ჴრისტესსა, გამომყვანებელ ღირსისა არადირსთაგან, არა ერთსა სადმე ანუ ორსა, რომელი-

ესე ერთსაცა მრავალთაგანსა ნუუკუჭ და ექმნას სადამე, არამედ ყოველსა სახლებსა და ერთა და ქალაქებსა.

ჟამეთუ იწყე თავისაგან შენისა და თავი შენი შეჭმზადე **სწრუსალიმად**, ნამდვლვე ქალაქად იმრთისა ცხოველსა სამკვდრებელად სულისა და მიერ ყოვლით-კერძო ქუეყანისა, აღმოსავალისა და დასავალისა ადგილთა, ჩრდილოთ და სამხრით მოავლე სიტყუად კიდეთა. წინაფცა შენ ზედა კეთილშესატყვსობით ითქუმოდენ საკვრველისა **შავითის** საკვრველნი წინა-ჭმობანი: ყოველსა ქუეყანასა განჭდა ჳმაჲ მათი, და სიტყუანი ყოველთა მიმართ კიდეთა სოფლისათა(მდრ. წს.18,5).

ჟამეთუ მონაფე იქმენ ნამდვლვე **წვთსი-ბრძნისა ჴრისტეს** გუამოვნებითისა ძალისა იმრთისა **შამისა**(მდრ. I კორ.1,24), და ამისნი კუალნი გამოიძიენ რაოდენ შესაძლებელ არს და მიმსგავსებულ იმრთისა, რაოდენ კაცთადა დასატყვენელ არს. ჟამეთუ არა წიალ სავლელ არიან ლადირნი ბუნებისანი, და ყოველი სახე სათნოებათაჲ ღრმასა მას ზედა საფუძველსა სიმდაბლისასა აღაშენე, რომლისა მიერ მხოლოდ სათნო იყო იმერთმან ცხორებაჲ, და ცხონდების კაცი. ჟამეთუ არარად არს სხუად ამისსა უმტკიცესი საფუძველი. ჴოლო ვითარმედ სარწმუნოებისაგან არს სიმდაბლე, ყოვლით-კერძო ცხად არს. ჟამეთუ ვითარ ვინ მიინიოს უმჯობესსა, უკუეთუ არა პირველად ირწმუნოს, ვითარმედ უმჯობეს და უმაღლეს არს იგი.

წმას თანა აღსავსე სიტყუსთა, ვითარცა მსახური სიტყუსაჲ იქმენ, რომლითა საღმრთოჲ სიტყუად გუამოვანი იმრთისა **შამისა** სულისა მიერ თანაარსად **შამისა** ჳქადაგე განცხადებულად ერთობად უწყებაჲ სამებით თაყუანის-ცემულისაჲ და სამებისა ერთად თავდგმულებაჲ, საკვრველად რაფმე შემოღებითა ერთობისა და განყოფისათა; არცა ერ-

* მრავალთავი, ფილოლოგიურ-ისტორიული ძიებანი II, თბ., 1973 // თორნიკე ჭყონია, იოანე დამასკელის ენკომია იოანე ოქროპირის მიმართ, გვ. 134-148.

თობისაგან შერევენული, არცა კუალად სამობისაგან განწვალებული, არამედ ერთსა შინა დაცვაჲ ერთისაჲ, ერთობასა შინა არსებისასა განყოფად გუამთად, დაღათუ განყოფასა შინა გუამთასა ერთობაჲ ბუნებისაჲ უცვალებელ არს.

სე ყოველსა სოფელსა ასწავე ერთი იმრთეებაჲ სამგუამოვანი ერთითა მით გუამითა თავისა წესისაგანითა ყოვლითურთ ზიარებული ჩუენდა, რომელ არს ძე და სიტყუაჲ იმრთისაჲ, უვნებელი ვნებულისა ბუნებისაჲდა შეერთებული და შისისა ვითარებისა მიმღებელი ყოფად დამწყებელი, განწორციელებული და განზრქელებული და მარტივი ბუნებითა, მიღებითა ბუნებისაჲდა შეზავებული და ორ ბუნებაჲ ცნობილი ჭეშმარიტებით, ვითარცა ორთა ბუნებათა მომღებელი მის შორის შემდგომად შეერთებისა, რომელთაგან, რომელთა შინა და რომლითა იქადაგების სრულებით ქონებითა თითოეულისაჲდა, საზღვართაებრ და სიტყუათა თითოეულისათა პირველი იგი დაუსაბამო და აუგებელ, ხოლო მეორე დაწყებულ და აგებულ. ორთი ორთი უვნებელ, უხილავ, გარეშეუნერელ, შეუხებელ, ხოლო მეორე ესე ვნებულ და სახილველ, შესახებელ და გარეშესანერელ. მითოეული მათი მნებებელ და თვთმფლობელ და მოქმედ. ღოლო ერთ და იგივე არს ამისსა და მისსა სრულმყოფელ ერთი ჴრისტიე, ძე და ოფალი. სე ორღანებრ მსახურ იყო, ხოლო ორთი მეუფებრ მოქმედ. მითოეული თვისითა მოქმედებითა და თვთმფლობელითა ძრვითა მისვე და ერთისა გუამისაჲ არს, ორთავე თითოეულისა ბუნებათაჲ, ორკერძოვე მოქმედებდეს და სრულჰყოფდეს ცხორებისა ჩუენისა განახლებასა, რომლითა თანაღმობით თავი წესი დააცალიერა.

სე გესწავა რაჲ, ასწავე და ამათ ზედა შენებაჲ კეთილთა საქმეთა ოქროს ფერად და ვეცხლ ბრწყინვალედ შუწნიერებაჲ, რაჲთა არა გამომცდელსა რაჲ ცეცხლსა მივეახლნეთ, ფიჩხოვნებისათჳს განვიღინეთ, არამედ უფროს და უფროს განვწმდეთ განლეულნი რაოდენ რაჲმე ბინ იყოს და წმიდანი წმიდად გამომავურვებელისა და განმწმედელისა იმრთისა თანა ვსაუკუნებდეთ.

ოინ-მე მომცეს ენაჲ ღირსებით აღლესული ქებაჲ, ვინ-მე დამდვას დღეთა მათებრ პირველთა, რაჲჟამს ბრწყინვიდა ცეცხლი საღმ-

რთოდ ენების სახედ დასახული თითოეულსა ზედა მოციქულთაგანსა ერთ სახილველად და მრავალსახედ განსუწმნებული, რაჲთა ერთობითი სჯული სარწმუნოებისაჲ მრავალსახითა ენებითა მიეთხრას ერთად შეკრებაჲ განბნეულთა, დაწსნასა ამის მრავალსახისა საცთურისასა, რომელსა ზედა ბოროტად ერთნება იქმნეს ძულლ სადმე გოდლის მასენებელნი და სასყიდლად უღმრთოებისა მიიღეს შერევნაჲ ენისაჲ და მის მიერ განწვალებაჲ ცნობისაჲ.

ოინ-მე მომცეს იგივე ენაჲ სულისაჲ, რაჲთა სულითა შემოსილისა ამის კაცისანი, ზესთა ბუნებისანი მიუთხრნე წარმატებაჲ. შოვედინ აქა ოკეანოს სიტყუათა ცნობისა უფსკრული. წრამედ არა ერჩის სიტყუათა მადლი სულისაჲ. ქამეთუ რომელიცა სიტყუად მნებებელი თვნიერ სულისა იტყვს სულისათჳს, თვნიერ ნათლისა ხედვაჲ აღურჩევიეს და ბნელი აქუს ფერვთ-მყვანებლად ხედვისა. ოინაჲცა კუალად მისა მიმართვე აღვალ ან საქებელისა და მის მიერ, ვითარცა საღმრთოჲსა ლამპრისა, აღვინთებ ბაზმაკსა მეცნიერებისასა, რაჲთა იგივე მეყოს მიზეზ შესხმისა და მომნიჭებელ ძალსა შესხმისა სიტყუათასა.

ოინ-მე იყო ესრეთ ფრიადი სიტყუათა შინა და დიდი მოგონებათა, რომლისა თანაშეტყუებდაჲ ესოდენ შეუტყუებელ არს, ვიდრელა უცნაურცა არს, თუ რომელსა შინა უფროჲს უსაკრველეს იყო ესე. ოინ ესრეთ სახე სათნოებისაჲ იყო და იხილვებოდა, ვიდრელა სიტყუად სასწავლელად არღარა ეწმარებოდა. ოინ სიტყუათა წვმანი დაადინნა ესრეთ შედგომილნი საქმეთანი და მათ მიერ მიმღებელნი ძალისანი, ვიდრელა ამისთჳსცა ითქუმის, რომელსა იწყო ყოფად და სწავლად(შდრ. საქმ.1,1) ვითარ-იგი ოესუჲს იმრთისა ჩემისათჳს ლუკა თქუა იმრთივ განბრძნობილმან, ვინაჲ ამას ყოფად და კუალად ყოფად დაუმკვდრდა.

ოინ საქმე წარვლო და ხედვაჲ ამისებრ, რომელმან ჳორცთა გემონი დათრგუნნა, ვითარცა უწორცომან და იმრთისა თანა განიხილნა საღმრთონი. ოინ ესრეთ სარწმუნოებაჲ, ვითარცა სული, და საქმენი, ვითარცა ასონი გუამისანი შეანანვერნა კეთილად წესიერებით და დამორჩილებით, და საქმით სარწმუნოებაჲ განასულიერნა; რომელნი თვნიერ ერთიერთისა მარტოდ უწმარ და უსარგებლო არს,

დალათუ სარწმუნოებასა ვინმე არა გარეგან სამართალისა მისცეს უპირატესობა.

წინ ესრეთ განჰადა ნაყროვნება მწველად მოყვანებითა დედოფლისადათა და შეუკრა მცოხნელობა იმრთის-მსახურებისა გულის-სიტყვთა, თვთმპყრობელ და არა მსახურ მისსა ქმნითა. **წა** ესოდენითა მარხვითა ზედა მოექცა მას, ვიდრემდის დაავინწყდა რაჲ და ოდეს, სადა, ანუ რაჲზომ მიეცემოდა მას საჭმელი და სასუმელი. **ქამეთუ** უკუეთუ ბუნებაჲ წუთ ჟამის არს და ჯორცნი მდინარე და დაცალიერებაჲ, და ვითარ იგი აღმოფშვნვისა მოქენე არს, რამეთუ თვნიერ მშვნვისა ცხორებაჲ უღონო არს, ეგრეთვე სხუათაცა საჭმართა ნაკლულევანებისა აღმოგებაჲ, რამეთუ სამნი არიან დაცალიერებადნი: ჳმელი და ნოტიჲ და მშვნვაჲ, რომელთაგანი თითოეული ურთიერთას აღმოვსებისა მოქენედ ბუნებით ჯორცთა ამათვს დამბადებელისაგან განსაზღვრებულ არს. **წრამედ** მადლი სულისაჲ არა შეწყუდებულ არს სჯულთა ქუჭმე ბუნებისათა, რამეთუ არა ხოლო პურითა ცხონდების, არამედ ყოვლითა სიტყვთა გამომავალითა სირისაგან იმრთისა(მდრ. შთ.4,4).

წინ-მე ესრეთ წმიდა იყო სულით და გონებით ჯორცთა თანა, ვიდრემდის წამებულ არს მისი შერვენათა მიმართ ქვებურობაჲ; არა ქვებური იყო. **ქამეთუ** არა პირუტყუ, არცა ბუნებისა სენ იყო ესევეთარობაჲ მისი, არამედ სიტყვს მპყრობელობაჲ, რომელი რაინდობდა პირუტყუსა ზედა. **წა** ყოველსავე სურვილსა იმრთისა მიმართ აღპყრობილ ჰყოფდა, რომლისათვს დაბადებულ იყო, მიექცეოდა უკუწ სიჩჩოსაცა გემოვნებათასა, ვითარცა ზედა დასაგ ზებელსა ცეცხლისასა, და აღირჩევდა სიფიცხესა სათნოებისასა მიმყვანებელთა განსუწნებაჲ საუკუნოდ.

უსრეთ მცირედ-მცირედ თანა-შეაჩუჭვდა თავსა თვსსა სიმცირითგან დღითი-დღე წარმატებითა და მარადის იქმნებოდა თავისა თვისისა უმძღვეს, ვიდრემდის სრულიად დააძინა ვნებათა, რამეთუ მოღუანებითითა ჳლოვნებითა მოამდოვრა და მოაცხრო მძვნვარებაჲ მრავალჟამეულითა ჩუჭულეებითა ანაგებ-ყოფად და მცირედ-მცირედ ბუნებით ყოფად. **ქამეთუ** შრომაჲ საღმრთოჲსა შემწეობისა მიმთხუჭული უვნებელობისა მიმმადლებელ არს.

წინ ვეცხლის-მოყუარებაჲ საჭმართაჲ წი-

ნა-განგდებულ ყო, ვინაჲცა ესოდენ სუროდის მონაგებთა არაქონებისათვს, ვითარცა სხუათა ქონებისათვს. **წეცხლის-მოყუარებასა** ვიტყვ ვნებათა სიმტკიცესა, სასოებისა მოკლებასა, სარწმუნოებისა წინა-აღმდგომ მბრძოლსა, ვინაჲცა **სავლე** იმრთივ ჳმოვანი ქნარი სულისაჲ, სამოციქულოთა ენათა მრავალჳმონი პირი მეორედ კერპთმსახურებაჲ(მდრ. **წეფს.5,5**) ამას ჟამიერად სახელ-სდებს. **ქამეთუ** დაუტევის ვინმე საღმრთოჲსა წინა-განგებისა სასოებითი საჭეთ-მპყრობელობაჲ და საჭმართა შეკრებასა მიეყრდნის და ესენი იუნჯნის პირველ უმჯობესისა, ვითარცა უკუდავად ცხორებადმან, და ვითარცა ზღუად ვერლარა განძლებოდის, დალათუ ფრიადნი და დიდნი შესდიოდინ მას ოქროს მდინარენი. **წმათ** მიერ არა შეიპყრა ან საქებელი ესე, არამედ განგდებასა ზედა ყოვლისასა იქადოდა. **ქამეთუ** განსთხინა მამული კეთილსაქადული და კეთილსაჩინო. **წნტიოქიასა** ვიტყვ აღმოსავალისა საჭეთ-მპყრობელსა, ნათესავნი და სისხლი წარჩინებულთაჲ, ოქროჲ, ვეცხლი, ქვანი მრავალსაყიდლისანი, სამოსელნი, რაოდენნი იყვნეს ჩჩვლ და სადიდებულო, ყოველნი სხუათა მიუტევნა, ამათ თანა მოქადულობაჲცა და ძლიერებაჲ სიტყუათაჲ.

წა მიწია **წელეტისსა, ანტიოქელთა** **წკ**-ლესიისა წინა-მჯდომელისა, კაცისა სიტყვთა და საქმით ყოვლით-კერძო მიმოგანთქუმულისა და საღმრთოთა მადლთა მიერ ფრიად განმდიდრებულისა, რომელმან შეინწყნარა იგი ათრვამეტ წლისობად მიწვეწული, და ტრფილ კეთილისა მის გულისა მისისა იქმნა, ვიდრელა წინამხედველითა თუალითა განიცადა ყოფადი იგი ჳბუკისა მის ზედა და იმრთისმსახურებისა სჯულთა შინა განამტკიცა წესთა მიერ და ჩუჭულეებათა მდიდრად პატიოსან ყო, და წინა დასახა შუენიერებაჲ ჳემმარიტებისაჲ. **წა** ესრეთ საბანელითა კუალად შობისაჲთა გამოხატა მის შორის **წრისტე** უმუწნიერესი იგი უფროჲს ძეთა კაცთაჲსა(მდრ. **წს.44,3**), რომელი ბრწყინავს სიკეთითა იმრთეებისაჲთა.

ესო უკუწ წელიწადისა ოცდა ათისაჲ, და ესრეთ მიწია რაჲ სრულეებასა თანად სულისა და ჯორცთა ჳასაკისასა, საღმრთოთა სიტყუათა თანად წიგნისმკითხველ და მთარგმნელად დადგინებულ იქმნა; ვინაჲ საღმრთოჲსა სურვილისა აღტყინებითა უდაბნოდ წარვიდა დაჭნობად მნებებელობითა ჯორცთა შუწ-

ბულები და მდულარებისადა, რათა არა დამონებულ იქმნას უმჯობესი უდარესისაგან. ჯამეთუ ზოგად ორთავე ერთი-ერთისა ზედა გული უთქუამს და ხრწნილებად საყოფელისადა უეჭუელად სულსა მისცემს მძლეობასა. ღლოლო აღვიდა რად მახლობელსა მთასა, ძღუანებულ იქმნა მოხუცებულისა ვისმე მიმართ მეტყუებულებითა უკუტ ასურისა, ხოლო მეცნიერებითა არა უსწავლელისა და თავსა მარხვისასა მინევენულისა, რომლისა ფიცხელ-ცხორებად ოთხ წელ განისაკუთრა და ადვილად ზესთა ექმნა ყოველსა ტკბილგემოვნებასა ვნებათასა, რამეთუ სიტყუად აქუნდა შრომათა თანამზრახვალი ბერისა თანა-შესწორებად. ღლოლო უცნაურებასა შრომათასა წადიერებითა უდაბნოსა რასმე მსხემ იქმნა მღვმის მოქადულობითა საყოფელად, ვითარცა სათნოებისა სანყოზლად და აღსალესველად, სადა-იგი რაოდენნი ღუანლნი თავსა-ისხნა, დაღათუ სიმრავლისაებრ საღმობათადასა მიიხუმიდა ნუგეშინის-ცემათაცა სულისათა.

ჯაოდენნი აღსავალნი გულსა დაისხნა, ვინაჲ სულითა განათლდებოდა და ძალითი-ძალად აღმაღლდებოდა და ორკერძო საქმით და ხედვით ყოველი მეგვბტური ცნობად სულისაგან და ჯორცთა თვსთა ექსორია-ყო, და სხუად შოსედ სანუთოდასა ამისდა მონიჭებულმან, დამტევებელმან **ღვკბტისა** სოფლისა ვიტყვ და სოფლისათამან, და სახითა რადთმე გარეგან სოფლისა ქმნულმან, იხილა იმერთი, ვითარცა მაყუალსა, სიფიცხესა შინა ცხორებისასა გამობრწყინვებულად, რამეთუ სათნოებასა **ღფალი** წინა უძღვს, და ვითარცა ეკალთაგან ვარდი, ეგრეთვე შრომათაგან სათნოებად ნერგ სულნელ საყნოსებელ იმრთისა გამოღებად ჩუჭულ არს.

უსრეთ განიწსნა ქუჭმეთრევეთა მოგონებათაგან და დაუტევენა რად სახედ ჯამლთა ქუჭყანიერნი, ადგილ იმრთისა იქმნა გონებითა თვსითა და იხილა იმერთი, რაოდენ ხილვად შესაძლებელ არს. შა კუალად **ღვკბტედვე** წარიგზავნა და სიმრავლენი ფრიადნი და ურიცხუნი **ღვკბტით** გამოიყვანნა მწარისა მისგან მძღავრისა და სოფლის მპყრობელისა ფარაოდასა და ზენადასა მიმართ აღთქუმის ქუეყანისა მიცვალნა, და მისცვალეზს ზღვთ მენამულით, საღმრთოდათა ვიტყვ სისხლითა და წყლითა.

წმისსა შემდგომად მოქალაქობდა უდაბ-

ნოსა ვნებათაგან და **წმალეკი** იოტა აღპყრობითა ჯელთა ჯუარის სახედ განპყრობილთადათა ჯუარსა ზედა ჩუენთვს ჯელთა განმპყრობელისა მიმართ და შის მიერ მოიღებდა ძალსა მძლეობისასა.

ღრ წელ იყო ქუაბსა შინა მკვდრობად მისი, რომელსა შინა ზოგად სული და ჯორცნი მღვძარებით დაიცვნა, ვითარცა უჯორცომან, და წურთასა საღმრთოთა სიტყუათასა შექცევი-თა განიოტა ყოველი უმეცრებად და შეიკრიბა მის შორის ნათელი საღმრთოდასა მეცნიერებისაჲ. **წალათუ** სადმე უწმნ ძილი მიღებად განსაფრთხოებლად და განსამტკიცებლად ბუნებისა, დგომით აღასრულის მსახურებად ბუნებისაჲ. **წინადაცა** ყოველსა მას ორ წელიწადობასა ყოველად არა მინვა არცა ღამე, არცა დღე, ესრეთ მოიკუდინა მუცლის-ქუჭმე მისი და თირკუმელთა ძალი დაიწსნა და უპის ზედაჲ ჯურვებად მუცლისაჲ დაშრტა და უძღურ იქმნა თვსისა საწმარებისაგან.

წმისსა შემდგომად კუალად იქცა მამულად და **წკლესიისა** მღდელთა დასისაგანად იქმნა, და ვითარცა ერთგულმან შვილმან აღმზრდელისა დედისანი გარდაიწადნა საზრდონი ამისნი. **წინაჲ** საღმრთოდასა განგებისა მიერ პორფირისა მიმართ ქალაქთადასა წარიგზავნა, და სძალ იყო ასული დიდისა მღდელთმთავრისაჲ. ჯამეთუ არა ღირს იყო ჯვმირსა ქუჭმე დამალვად ესევი-თარისა მნათობისა, რომელსა ზედა უყამოჲ და სამარადისოჲ ნათელი განისუწნებდა, არამედ საბაზმაკესა ზედა მაღალსა და საჩინოსა დადგამად, რათა ვითარცა საჩინოდასა და საშუვალისა საებგუროდასაგან, ვითარცა საყვრი ოქროჭედ-ილი, ჯმობდეს ყოველთა კიდეთა სოფლისათა.

წინ ესრეთ ჰმართებდა და განანესა **წკლე-სიაჲ** იმრთისაჲ და მდაბალი აჩუწნა ცნობად სიმაღლესა შინა პატივთა უპირატესობისასა. **წინ** ესრეთ აღჯრ-უპყრა რისხვასა და გულისწყრომასა, ვიდრე მოგებადმდე სჯულიერისა სიმშჯდისა მოძაგებითა ყოველისავე სათნოებისა წინა-აღმდგომისადათა და უსამართლოთაგან მართლ სჯითა სამართალისადათა.

წინ მოიგო ესოდენი მონყალეზად, რომლისა მიერ აღმოეცენების სიყუარული, რომლისა სათნოებისა ვიდრე მოაქამდე სულიერ ძეგლ არიან ანცა შემომღებელნი სახეთანი. ჯამეთუ ყოველი სიტყუად მონყალეზისა მიზეზ იყო, ვიდრემდის ანაგებად მიანვეს თანა-ღმობისა და მიმცემელობისა წარმკითხველთა სიტყუ-

ათა მისთასა. ჯამეთუ არწმუნებს ვასხებად იმრთისა თვსთა მიცემად განხრწნადთა და მდინარეთა ნაცვლის მოსაწყველად მდგომარეთა და უხრწნელთა, და დაუნჯებად ზეცათა შინა თანალმობისა ნაყოფსა არა წარსაგებელსა, არცა განსალევენელსა, და ცოდვათაგან განწმედად მოწყალეებითა და უსამართლოებათაგან წყალობითა გლახაკათადათა, მშიერთა დანეცუად პურსა სახარებისაებრ, და წყურიელთადა მიპყრობად სასუმელისა, შიშუცლთასა დაბურვად და შემოსად სიშიშულესა, უსახლოთა და უსართულოთა შეყვანებად სახიდ თვსსა, ქმნად სნეულთა მოხილვისა და საპყრობილედ მიმართ განძრვად ფერვისა და მოსთულებად წყალობითა წყალობისა.

ჴოლო ძვრის-ვსენებად ვინ ესრეთ აოტა და ოტებად სამწყსოთაგან გულსმოდგინე იქმნა, ვითარცა მქონებელთა მისთაგან დამწველი იმრთისა წყალობათა. ჯამეთუ ვითარ-იგი უყავ, გეყავნ შენ, ეტყვს, და რომლითა საწყაულითა მიუწყე, მოგენყენ(მდრ. შთ.7,2). ნა მიუტეო თუ, მოგეტვენენ(მდრ. ლუკ.6,37); რომლისა წინაუკმოდ წინაუკმოსავე განჩინებასა მისცემს არამიტევებასა არმიმტევებელსა.

წინ ესრეთ დასაჯა შური და ჳდომად და ასწავა განრჩევა მურისა და ბაძვისა, რათა ებაძვებოდინ კეთილსა, რამეთუ ყოველი კეთილი საშურველ და საბაძველ არს. სანატრელ არს, რომელი ჰბაძვიდეს მსგავსებისათვს. ჴოლო საძაგელ ბოროტად მოშურნე ვნებითა ყოველთა ვნებათა უუსამართლოესითა და უსამართლესითა მოწყალებისა წინა-აღმდგომ ბრძოლისა. ჯამეთუ წყალობა არს უცხოესა ძვრთა ზედა ტკივნეულობად. ჴოლო ესე კეთილთა ეშურების და არა სხუათა, არამედ თავსა თვსსა ავნებს თვთ მას მოშურნესა და აღმარძინებელ თვსთა გულის-ლმობათა ჰყოფს სხუათა კეთილისა აღორძინებასა, და პირველად მომგებელსა მიაგებს ნაცვალსა მოგებისასა.

წმას თანა ასწავებნ არაგანკითხვად თანამონისა, რათა არა დაისაჯენ. ჯამეთუ მართლითა სასწორითა მხოლოდ მართლმსაჯულმან ოფალმან იცის მიწონად ჩუენი. ნა რათა არა მიიტაცებდენ პატივისა შეუფისასა, რამეთუ ერთ არს მსაჯული, ჴომელი არა დაისაჯების, ვითარცა მხოლოდ თავისუფალი ცოდვისაგან, შეუფე უმეუფომ. შიუტევეთ, სახარებისაებრ ჳმობნ, და მოგეტვენენ(მდრ.

ლუკ.6,37).

წინ ესრეთ დევნა მწუხარებად სიკუდიდ მიმყვანებელი და ასწავა მწუხარებად მხიარულების მომატყუცბელი. ჴომელი უკუეთუ, ვითარცა გლოვად იყოს იმრთისა მიერი, საცხორებელ არს, რაჟამს ცოდვისაგან განაყენებდეს; ხოლო უკუეთუ მოკლებასა ზედა გემოვნებათასა იყოს, რისხვით განმხრწნელ არს მსწრაფლ და გამოუცდელ ნამდვლვე. ჯამეთუ არა არს შემთხუცვად მწუხარებისა, არა არს თვნიერ დაკლებასა ზედა გულის-სათქუმელისასა. ჯამეთუ ვითარცა რამე იყოს სასურველი, ეგვევითარივე არს მწუხარებად ვერმიმთხუცვისა: კეთილისა უკუც კეთილ, ხოლო სხუცბრ ქონებულისა მქონებელ სხუცბრობისა და სასურველთაგანი კეთილ ერთი ოდენ არს მხოლოდ კეთილისა მიმართ ოდენ მხედველ. ჴოლო წინა-აღმდგომისანი სურვილნიცა წინა-აღმდგომ არიან და მოწყინებისანი იგი უძალოსა მას ვერ ძალიან ჰყოფენ.

ვსენებად სიკუდილისაგან ასწავის სულსა ძარღუთმჭრელთა მათ ძალთა დაწინილებისათა წარდევნად და ნაცვალად მისსა შეყვანებად ნადიერებასა, ვითარ წმიდად ესე შიშითა და სურვილითა იმრთისაგან განამწნობდა ერსა განვრცობად ლოცვათა და ფსალმუნებათა და ყოველსავე ძილსა და უდებებასა მსწრაფლ განყრად სულთაგან და ყოველითა ძალითა დაცვად სულთა თვსთა, რათა არა ვითარცა სარკუმელთა რათმე საგრძნობელთაგან აღვიდეს მათ ზედა სიკუდილი. წმას თანა ასწავა მთარგმანებელ და მოძღუარ მათდა ყოფითა გამოძიებად წმიდათა წერილთა, და სანინანარმეტყუელოთა სულითა გამოიძინა დაფარულნი სიღრმენი სულისანი და განაპო საბურველი წერილთა და განაცხადა შუწინერებად მათ შორის მყოფი.

ნა ესე იყო აღუზუავებელითა და განულალებელითა ცნობითა. ჯამეთუ უწყოდა, ჰმ ნამდვლვე უწყოდა, დათრგუნვად ცუდისა დიდებისა, ცუდად წარმგებელისა შრომათაფსაცა და სათნოებათა ნაყოფთ-შემამთობელისა, რომელმან ჭურებრ განწურეტად უწყის სულიერისა სათნოებათა საუნჯისა და შთადინებისასა წინასწრობად განდინებისა, და არარათ უდარეს ცალიერისა ჭურჭლისასა გამომაჩინებელ მისსა უწმარმყოფელობითა ოფლთა მისთათა და მომატყუცბელობითა შრომათა, ვერმიმღებელთა ნაყოფიერებისათა. ჯამეთუ

იმერთსა მხოლოდ შუჭნის ყოველი დიდება და ამალღება, ხოლო კაცსა – სიმდაბლე, გზა რჩეულ ყოფად ამალღებისა და კიბე **სსრაჲლი** იმრთისა მიმართ აღმყვანებელ კაცისა და იმრთისა დამამკვდრებელ გულსა შინა.

წმისთვის წმიდაა ესე ყოველთავე დაბადებულთა თანა დაამდაბლებდა თავსა თვსსა დამბადებელისათვს, და მუნ მხოლოდ ამალღებინ, სადა იმერთი იგინებოდის და სჯული საღმრთოა შეურაცხ და გარდაქცეულ იქმნებოდის.

სსრეთ ევლტოდა ყოველსა სილაღესა და მზუობრობასა წარბმადლობითურთ, თუალტკბილობად მისცის მზრახვალთა მისდა სიტყუა სიმშვდესა თანა საღმრთოთა მარილითა შენელებულსა. ჴცევაა მისი სახარულევან, მკვრცხლ ღიმილი პირისა, არა დათხეულ დამსხნელობითა სიცილისადათა. ჴამეთუ უწყოდა, ვითარ სათნოებათადა სიბოროტენი თანაშექუსულ არიან და არიან ვითამე ბჭეთმახლობელ. წმას ირწმუნებდა კეთილისა შბრძანებელისაგან.

სკრძალებოდა უკუწ თავსა თვსსა ტაბლით მჯდომ რჩეულ-ყოფასა გარემიქცევითა ყოვლისა ბინიანისა სახისადათა და მხოლოდ შეწყნარებისა სამეუფოვსა ოდენ ხატისადათა. ჴამეთუ ყოველი სახე სიბოროტისა მტუჭრებრ აღგავა გულისა თვსისაგან ქართა სულისა საღმრთოვსადათა. ჴოლო სიბოროტეთა წინააღმდგომებითა სათნოებითა ირწყვოდა და პოხდა, ვითარცა ზეთისხილი მსხმომ სახლსა იმრთისა სკლესიისასა მარადის აღყუავებულად ცნობილ და მომრთუმელობითა იმრთისა ნაყოფად შუჭნიერად სიმრავლესა მის მიერ ცხოვნებულთასა; ანუ ვითარცა ფინიკი რაამე დიდ-დიდებისა ტევენებისა მოცვეული კუფხალეებითა.

წმას თანა ამხილებდაცა სიბრძნითა სახლისა სახლსა თანა-შემრთველთა, და **წაბოთეს** ვენაჴისა წარტაცებად ჴელ-მყოფელთა, ვითარმცა არღარა იყო **სლია** მამხილებელად. წრამედ კუალადცა აღადგინა **სლია** სულმან წმიდამან, რომელი-იგი სულთა შინა მწნეთასა ქცევითა ნათესავითი ნათესავად წინანარმეტყუელთა აღადგინებს მოშურნეთა საქმისა კეთილისათა, განმგდებელთა ყოვლისათა, რაოდენი არს ბილწ და უჯერო, და დამამკვდრებელობითა და ნაცვლად შემომყვანებელობითა ყოვლისა სჯულიერისა და სამართლისადათა.

სსრეთ უკუწ ესრეთ საღმრთოა კაცი მსაჯულ უსამართლოვსა იქმნა, არა უსამართლოდ სჯითა, წარვედ და ვითარმცა; არამედ უსამართლოების დასჯითა და განგდებულად გამორჩინებითა და საღმრთოთა ეზოთაგან განყენებითა უსამართლოვს მოქმედთადასა. ჴამეთუ ქურივი აწყენდა მას ზედას-ზედა წყინებითა, განღეული გულითა უმსჯავროებისათვს, და მისავლტოლველ რაბამ რაამე მაგარ და დაურლუწველ მტკიცე პოვნითა კაცისა იმრთისადათა, არა დარედ განმზრახნი. ჴამეთუ ვინმცა სხუა პოვა აღმასუბუქებელად ვნებისა. შთავარი ვინმეა; არამედ ჴმთავრობდა მთავართა ამისი მაჭირვებელი, ანუ მეფემცა; არამედ ასოვსა თანაღმობითა დადებულ იყო ცნობითა. ჴამეთუ ჴორცი იყო ჴორცთა მისთაგანი და ძუალ მისსა იძულების მოქმედი. წა რომელსა-იგი უწმდა პირის დაყოფად უსამართლოთა, უსამართლოებისა მიდევნებულ იყო.

«ჴასა იქმ, ჴ უსჯულოო დედაკაცო, გვრგვნი ზედა გადგს და სამეუფოთა პორფირითა განშუჭნებულ ხარ, ვითარცა სჯულთა ზედა საღმრთოთა მცველად დადგინებული და სჯულთა დასთრგუნავა?»

სჴა, გამოუთქუმელსა სიბრძნესა მეტყულისასა! «ნუ მისცემთ სინმიდესა ძაღლთა, ნუცა დაუფენთ მარგალიტსა თქუენსა წინაშე ღორთა»(მთ.7,6). ჴამეთუ შენ ხარ ნამდვლვე ყოვლად წმიდისა საღმრთოვსა სჯულისა და მთრგუნველი მარგალიტისა მრავალსასყიდლისა, რომელმან მიერ მიიქეც და გახეთქე გლახაკი ქურივი წარტაცებითა მისისა სამდღევრო საცხორებელისადათა. ჴასა იქმ, ჴ უძღებო და უმაღლოო დედაკაცო! რომელსა ქუეყანა და ზღუაა ძღუნის მომრთუმელად გაქუს, ქურივისა უნდოვსა და უღონოვსა მონაგებსა ზედა მიუხუალა? ჴწ, თუმცა ამის ცხორებისაგან განწდაა შეგემთხუწოდა დაცვისათვს და საქმით დამტკიცებისა სიტყუათა სჯულისათა, ხოლო შენ საქმით განაგდებ მას და არა გეკდიმების მამისაგან ობოლთადასა და მსაჯულისა ქურივთადასა(მდრ. წს.67,6).

წრამედ ესმა საღმრთოთა მიერ სიტყუათა ნამდვლვე მარადის აღზრდილსა მას: უსაჯეთ ობოლსა და განამართლეთ ქურივი(მდრ. წს.81,3). წა **სლია** აქუს მას ფერწმყვანებელად მოშურნეობისა, ცეცხლმბერველი იგი **სოვანეს** ემსგავსების კადნიერებასა. წრა ჯერ-არს შენდა, გეტყვს, ქონებად ვენაჴი დისა შენისა.

უგონება ბუნებით მისსა ზესთაობასა, დაღათუ პატივითა ზესთა ექმენ სახითა მძლავრებითითა. ჯამეთუ დასაბამ სჯულის დაწესებისა მეფე არს, ხოლო უსჯულოებად შენივთებული არა უსამართლოდ სახელ-იდებოდის მძლავრებად.

წრა წარგეკითხაა **სეზაბელის** საქმიანობა. ჯადასა შეხუალ სახლსა ამას იმრთისასა, განვედ შორს საღმრთოთა სამეუფოთაგან. საბანელ არს საღმრთოთა ტაძარი, განმბანელ შეცოდებათა. შეზუჭრემან სერობად რად შეინყნარა შესუ, კეთილად განაბნია, რად-იგი ბოროტად შეეკრება. შა შენცა, ასულო, რამეთუ ჯერეთ ასოდვე გხადი, დაღათუ ძვრად ჰმოქმედებ, არამედ ასულვე ხარ სასოებითა ცხორებისადათა. ღოლო ცხორებად თვნიერ სინანულისა არა არს. **აკუნეც** კეთილად, რად-იგი ბოროტად იტაცე».

წმას რად ეტყოდა, ვერ არწმუნა, რამეთუ დაეყენეს სასმენელნი, ვითარცა ასპიტსა არასმენად იმრთის-მოყუარისა და ბრძნისა წამლის-მცემელისა. **წინა**დთგან უკუჭ ხედვიდა ვნებისა ყოვლად უკურნებელობასა, განჯადა სამღდელოთა ეზოთაგან არამქონებელი იგი სასძლოდსა სამოსლისადა.

შერმე რად კუალად **სეზაბელ** ზედა-აღუდგების წინანარმეტყუელსა და არასადა ივლტის მისგან ქადაგი ჭეშმარიტებისადა, არცა საპყრობილედ მიეცემის, არამედ ვითარცა ჯმაღ ღაღადებისადა ექსორობად დაისაჯების. **წა** უჯეროსა ცნობასა კუალად გუჭლის გულის-თქუმათ მოქმედისასა! ეკლესიისაგან განდევნად იკადრებს კაცსა იმრთისასა, და არა ჯუჭბულ იქმნა გულის-თქუმისაგან, კნინლა წუთ-ერთ ჰრულითა იმრთისა სულგრძელებისა წამთადათა, და ექსორია ყო სამეუფოთ ქალაქით წმიდად იგი, უფროდსა წინა-განგებითა იმრთისა, მოყუარეთა და მსახურთა თვსთა წულებრივისა ცნობისა განმაცხადებელისადათა.

ჯამეთუ მას, ვითარცა თვსნი აქუნდეს უცხონი და ყოველივე თვსად, უფროდსა იმრთისადა, ვითარ-იგი არსცა იმრთისადა, რომლისათვს და რომლისა თანა ესე მიმოვლიდა; **წბრაჰამის** თანა უცხოდ სოფლად მიწოდებული, **შოსეს** თანა სამეუფოთაგან ლტოლვილი, **წლიაის** თანა ქუაბად **წორებისა** მილტოლვილი, **წესუას** თანა ივლტის **წგვჭედ**, ვიდრემდის ღუანლსა შინა სიმწნე იცნო-

ბოს და ღუანლის-შემდგომნი მოისთულნეს, რადთა სახით რადთმე **წობს** მიემსგავსოს, და მანვე იმერთმან ამისსაცა მიმართ თქუას; ანუ ჰგონება სხუად რადმე გამოცხადებასა შენსა, არამედ რადთა გამოსწინდე მართლად, რადთა ჰქადაგო სახარებად.

ღოლო უკუეთუ სხუანიცა ვიეთნიმე უსჯულოდსა ამის ექსორობისა თანაშემწე იქმნეს, ამას ღუმილით პატივ-ვსცემთ კრძალვითა მათადათა, რადთა არა **წამის** პატიჟი დავიმკვდროთ მამათ-მბასრობელობითა. ჯამეთუ მრავალსახეცა არს ამათ პირთათვს თხრობად: რამეთუ რომელნიმე ეპისკოპოსთა ზედა დასდებენ უჯერობასა, ხოლო რომელნიმე ამათ ყოვლად უბრალო იქმან და დედოფლისა ზედა ოდენ მიიღებენ მაქადაბელისა ანლა დაჯსნილთა საკერპოთა ტაძართა განახლებასა, უკუეთუ არა თანა-ენამნენ მას საღმრთოდსა ამის კაცისა განდევნასა ზედა და სძლევდინ ჰამბავკეთილობად; რამეთუ არა კეთილ არს მამათადა ერთიერთას თანა-შეტყუჭბად, რადთა არა თავით თვსით მსაჯულ მათდა დადგინებულ ვიქმნენთ.

წინა თუ ესრეთ, გინა თუ ეგრეთ, ანუ ამის, ანუ მათგან მოეკუჭთა ეკლესიასა წინამჯდომელი, ვითარცა თავი გუამისაგან. **წა** დაქურივდა სამწყსო კეთილისა მწყემსისაგან, რომელი მარადის **წრისტეს** მსგავსად სულსა თვსსა დასდებდა ცხოვართათვს. **წა** სუროდა ეკლესიასა ქადაგისათვს, ცხოვართა მაძოვნებელისა დასტვნვისათვს, **წრისტეს** თანა-მბრძოლთა წესთმთავრისათვს, საყვრისათვს საცნაურთა მტერთადა წინაგანწყობილთა, ზედამდგომელისათვს ქურივთა, მამისათვს ობოლთა, მტერთველისათვს სნეულთა, უცხოთ შემწყნარებლისათვს. **წა** ეძიებდეს პორფირი ქალაქთადა ოქროსა უმანკოსა თავით თვსით შემამკობელსა მისსა და შემაზავებელსა მეფობისასა მღდელობასა თანა და სულისა მხედველობისა მიმმადლებელსა სკიპტრისა და პორფირისასა, იმრთისმოყურენი სასმენელნი **აკერობრისა** **წრისტეს** **წირსა**. **წა** არა თუმცა კადნიერ იყოს სიტყუად მის თანა განჯდილსა **წრისტესა**, რომელი მას თანამკვდრად აქუნდა. **წ** ვითარ უცრემლოდ წარმოგითხრა მოუთმენელი განსაცდელი, რამეთუ არცაღა ქვისა გულსა ძალ-უც არაცრემლოვად ამას ზედა. **წინა**დთგან კლდეცა **შოსეს** კუჭრთხით ცემული წყალთა მოადინებდა, და გული მა-

გროვანი იწყლას რაჲ სიმძიმითა ჰამბვისაჲთა, მდინარებრ დასთხვეს ცრემლთა ცუარებსა.

წრამედ მყის სამეუფონი აღშფოთნებიან, და კუალად ფარაო იმრთის მხილველსა ჳმობს ღონედ საგუჭმელისა, რომელი ესე იქმნაცა. 5 ჟამეთუ მყის მოქცევასავე თანა სამეუფოთა ბრძანებითა **სოვანესსა** დასცხრა შფოთებაჲ.

სრეთ იცის იმერთმან პატივი ჭეშმარიტე- ბით თვსთაჲ. ცხოველ ვარ შე, იტყვს **აფალი**, მადიდებელნი ხემნი ვადიდნე(1 მეფ.11,39). 10 **წინაცა** კუალად მხიარულებდა სამწყსოჲ **წრისტესი**, რამეთუ ყოველთა უკუნ-ეზლო ყოველად ყოველთა ქმნილი, იხარებდეს ყოველნი **წრისტეს** მორჩილნი, პოხდეს და აღორძნდებოდეს კეთილ ქუეყანასა გულისასა შეწყნარებითა **სოვანეს** სიტყვსაჲთა, ვითარცა სულისა მიერისა თესლისაჲთა.

ჴოლო ეშმაკი იწყლვოდა, და კუალადცა ჩუჭულებისაებრ მართლისა ამის ზედა-აღმდგომ იქნებოდა მწნისა მის **სკლესიისა წინა-საკუჭთებელისა** დაწნად მეცადინეობითა და წარტყუწნვად ჳელ-ყოფითა სიმდიდრისა მისისა წარუტყუწნველსა იავარსა იავარ-ქმნისაჲთა. 20 **წილო** უკუწ ჳელმწიფებაჲ ჳორცთა ზედა, ვითარცა პირველ **სობის** ზედა, არა თავს-მდებელმან მან პირველთა ამისთა შერისხვათამან. **წა** კუალად მართალი იგი აღელო, და სიძე სასძლოთ განიწადა, და **სკლესიასა** სასძლო სამკაული მოეძარცუა, და თავი არღარა ქონებითა აღეპარსა. ჟამეთუ ცეცხლი, ვითარცა 30 იმრთივ მოვლინებული, საყდრით აღატყდა და **სკლესია**ჲ თანად საგანმზრახოთურთ მოძოა. **წა** კუალადცა გოდებანი და ცრემლოვანი თანა-განმავალ, ანუ ყოვლად წარმავალ ყოფად აღმასურვებელნი ერისანი, და იყო 35 მათდა სიკუდილი უსანადელეს **სოვანესაგან**

დაკლებისასა. წრამედ ეჰა მიშუწბაღლა იმრთისაჲ ძვრთა მოსლვისათვს მსჯავრითა მით, რომელი მან მხოლომან უწყის.

სრეთ უკუწ კუალად განიწადა ქალაქით და ადგილითი-ადგიდ მიმოსრბითა მისდევდა ქალაქსა, რომლისა ცხორებად სურვიელ იყო და მისთვს სიკუდილი შესაძინელად შეერაცხა. 5 **იუანლი** კეთილი მოიღუანა, სარწმუნოებაჲ დაიმარხა და სრბაჲ აღასრულა(მდრ. **წილპ.1,21**) და მოიხუნა ღუანლთა ღუანლთსანაცვლონი გვრგვნი სიმართლისანი.

წრამედ მომკუდარმანცა არავე დაუტევა სძალი თვსი სიძემან მან თანად სძლის მოყუარემან და შვილთ-მოყუარემან. 10 **წრცაღა** შვილნი მისნი დაკლებულ ყოფად მადლისა მისისაგან(მდრ. 11 ტიმ.4,7).

წრამედ საღმრთოთა წინა-განგებითა და ბჭობითა ზოგად შემსგავსებულად სამეუფოდვე აღმოიყვანა, ხილულად უკუწ ჳორცითა და უხილავად სულითა, და ჳგიეს ქადაგად საღმრთოთა სიტყუათა, ვიდრემდის 15 **წრისტე** კუალად მოსლვა-ჳყოფდეს, რომლისა თანა იდიდოს მისითავე მოხარული შუწბითა და შუწნიერებითა.

სე ჩემნი, ჰ მამათა მამაო, შენდა მომართ ბრგუნვილობანი. 25 **წრამედ** მოგუხედევდ ჩუენ თანა-მოსახელეთა და ნაცვლის-მგებლობდ **წამბადებელისა** მიმართ საკუთრებასა, რომელი-იგი არს ტკბილი, მხიარულებაჲ საუკუნოჲ **წრისტე** სესუეს მიერ **აფლისა** ჩუენისა, რომლისა დიდებაჲ და სიმტკიცე თანა **წამით** და ყოვლად **წმიდით** სულითურთ, აწ და მარადის და დაუსრულებელთა საუკუნეთა უკუნისამდე, ამინ.

